

K E S K
KONNA
ÕIGUSE
KESKUS

Ettepanekud RMK kuivendussüsteemide korrashoiu strateegiale

SA Keskkonnaõiguse Keskus

19.01.2026

1 Mõisted

Strateegias kasutatavad mõisted peaksid ühituma Maaparandusseaduses (MaaParS) kasutatavate mõistetega. Maaparandusseaduse § 44 kohaselt on Maaparandushoid on maaparandussüsteemi ja selle maa-ala **hooldamine** ja **uuendamine**, agromelioratiivse ja kultuurtehnilise töö tegemine (edaspidi *maaparandushoiutöö*) maaparandussüsteemi toimimise tagamiseks ning maatulundusmaa viljelusväärtuse säilitamiseks ja suurendamiseks.

Maaparandussüsteemide rekonstrueerimine aga liigitub MaaParS § 8 lg 1 ja 2 järgi maaparandussüsteemi ehitamise alla ja toimub ehitusloa alusel. Igal juhul on MaaParS liigitusest selge, et hoolduse, uuendamise ja REK-I näol on tegu erineva olemusega töödega.

RMK kuivendussüsteemide korrashoiu strateegia kontekstis tekib vastuolu nt sellega, et maaparandussüsteemide rekonstrueerimine ei ole käsitletav korrashoiuna MaaParS tähenduses. St juba strateegia nimetus tekitab teatavat segadust. Lisaks on kõik kolm tegevusliiki – rekonstrueerimine, hooldus ja uuendamine – käsitletud strateegias hüplikult.

Nt strateegia sissejuhatuses tuuakse välja prioriteetsed valdkonnad RMK majandusmetsade tuleviku vaates ja ühe tegevusena kuivendussüsteemide ja nendel paikneva teedevõrgu terviklik toimimine – **süsteemne hooldus ja vajaduspõhine uuendamine**. Aga ka nt **kuivendussüsteemide korrashoiust** tulenevate negatiivsete keskkonnamõjude vältimine ja leevendamine.

Eeltoodu valguses tekib nt küsimus, kas strateegia eesmärgid on mõeldud käsitlema ka rekonstrueerimist või mitte ?

Metsamajandusliku vaate valdkondliku eesmärgina tuuakse välja, et **RMK hooldab ja uuendab** majandusmetsas olemasolevaid metsakuivendussüsteeme, mis loob vajalikud eeldused omanikule tulu teenimiseks, metsakasvatuseks ja ühiskonnale lisandväärtuse

andmiseks jne. Tegevuste all tuuakse välja ka rekonstrueerimine, kuid eesmärkides seda ei kajastu. Investeeringute osas märgitakse, et aastatel 2025–2029 on **kuivenduste rekonstrueerimiseks (REK)** vaja investeerida ligi 5 mln EUR ning samas, et RMK prognooside kohaselt võimaldab metsakuivendussüsteemide **regulaarne hooldamine** tulevikus oluliselt vähendada ulatuslikke rekonstrueerimistöid ja sellega kaasnevaid investeeringuid, kuid hoolduse investeeringuid ei ole välja toodud.

Kokkuvõtvalt soovitame need aspektid strateegias üle vaadata, samuti ühtlustada mõistete kasutust Maaparandusseaduse mõistetega.

2 Kooskõla õigusaktide ja riiklike strateegiliste dokumentidega

Sissejuhatuses märgitakse, et RMK kuivendussüsteemide majandamine toimub kooskõlas õigusaktide ja riiklike strateegiliste dokumentidega. Ning et strateegia eesmärk on sõnastada RMK rakendatavaid põhimõtteid, et tagada kuivendussüsteemide jätkuv toimimine, arvestades majanduslikke, ökoloogilisi ja sotsiaalseid aspekte.

Kuigi on arusaadav, et strateegia soovitakse ilmselt jätta piisavalt üldiseks ja kompaktses, oleks siiski ilmselt nii avalikkusele kui ka strateegia kasutajatele vajalik aru saada, milliste õigusaktide ja strateegiliste dokumentidega keskselt arvestada tuleb.

Tervitatav on, et looduskaitse seadus on ühe õigusaktina ka välja toodud. Samas nt strateegia koostamise ja kehtimise ajal on väga oluliseks valdkonda mõjutavaks õigusaktiks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2024/1991, mis käsitleb looduse taastamist, ning käimasolevaks riigi tasandi protsessiks taastamiskava koostamine.

Kuivendamisega seondub taastamismääruse art 4 (kaitstavad liigid ja elupaigad kaitsealadel) ja art 12 (majandusmetsad väljaspool kaitsealasid) metsaökosüsteemide seisundi parandamise eesmärk, samuti veekogude seisundi parandamine (sh ökoloogiliselt ja keemiliselt), vooluveekogude sidusus ja ühenduvus; elurikkuse ja liikide/elupaikade taastamine - mis on veekogude seisundi paranemise ja sidususe taastamise otsene tulemus ning üks taastamise peamisi eesmärke. **Kas ja kuidas arvestab RMK kuivendussüsteemide korrashoiu strateegia nende eesmärkidega olukorras, kus taastamiskava on alles koostamisel?**

Strateegia kavandis nt lähevad metsamajandusliku ja ökoloogilise vaate eesmärgid üsna eri suundades, kuid peaksid olema integreeritud. Täpsemalt peaks metsamajandusliku vaate eesmärgis sisalduma tingimus, et kuivendussüsteemide rekonstrueerimist, hooldust ja uuendamist ning teede-ehitust tehakse vajaduspõhiselt ja strateegilisi keskkonnaeesmärke (liikide ja elupaikade soodne seisund – taastamismääruse katuseesmärk) arvestavalt.

Arvestades, et RMK kuivendussüsteemide strateegiat plaanitakse uuendada ühes sammus RMK arengukavaga, eeldatavalt 2028 aastal, võib tekkida nende dokumentide vahel sisuline nihe. Teeme seetõttu ettepaneku kas oodata enne ära taastamiskava valmimine septembris 2026 ning integreerida vastavad eesmärgid kuivendusstrateegiasse.

Alternatiivina peaks olema kuivendusstrateegia avatav ja kohandatav taastamiskava eesmärkidega oluliselt varem kui RMK arengukava ning see paindlikkus tuleks kavassee sisse kirjutada. Kindlasti oleks mõistlik teha taastamisesmärkide ja metsamajanduse ning kuivenduse kokkupuutepunktide osas strateegiline mõjuanalüüs, mille pinnalt ka vaadata üle koostatava kuivendusstrateegia eesmärgid.

3 Ökoloogiline vaade : mõjude hindamine

Ökoloogilise vaate eesmärgiks on soov kuivendussüsteemide hooldamisel, uuendamisel ja rekonstrueerimisel vältida, minimeerida ja leevendada negatiivseid mõjusid märgalade ja veekogude seisundile. Lähtuvalt looduskaitseaduse ja taastamismääruse eesmärkidest on asjakohane lisada ka märgaladest ja veekogudest sõltuvad elupaigad ja liigid.

Vajalik on selgitada, kas mingites olukordades tellitakse ka KMH-d ning kes sellisel juhul selle eest vastutab.

4 Sotsiaalne vaade: teavitamine ja kaasamine

Sotsiaalse vaate eesmärgid on ebaselged. Eesmärgiks oleks justkui hoida tegevuse toetamiseks vajalike teede ja kuivendussüsteemide baastaset, kuid sisuliselt keskendutakse praktiliselt ainult teedevõrgule (vt nt tegevused), mistõttu jääb nt ebaselgeks, kas KOVidega koostöös tehtav riigimetsa tervikkava saab samuti hõlmama vaid teedekasutust.

Sotsiaalne vaade peaks olema kindlasti laiem ja hõlmama riigimetsa seisundiga seotud sihtgruppide (lisaks erametsaomanikele ka riigiasutused, keskkonnaühendused, kohalikud kogukonnad) kaasamist.

Kuivõrd tegevused keskenduvad peamiselt teedevõrgule, siis ei ole need kooskõlas ka sotsiaalse vaate eesmärgi selgitusega, mille kohaselt RMK peab oluliseks **kuivendussüsteemide strateegia kujundamisel ja elluviimisel** huvigruppide informeerimist ja nende ettepanekute ärakuulamist.

Ühe olulisima tähelepanekuna toome välja, et õiguslikult jääb ebaselgeks, millises haldusmenetluses toimub avalikkuse kaasamine erinevatesse otsustusprotsessidesse (nt KOVidega koostöös plaanitav riigimetsa tervikkava koostamine, kuivendussüsteemide korrashoiu kavad, uuendustööde kavad, projekteerimis- ja ehitustööde kavad, üksikprojektid ja nende keskkonnamõju hindamine).

Strateegia kavandis on sotsiaalse vaate valdkonnas märgitud, et erinevate osapooltega koostöö paremaks korraldamiseks RMK:

- **teeb avalikult kättesaadavaks** info RMK metsaparanduslike tööde ja KMA tulemuste kohta;

- avalikustab metsaparanduslikud tööd Maa-ja Ruumiameti rakenduses „Metsatööde plaan“;

Kui eesmärgiks on **informeerida ja kuulata huvigruppide ettepanekuid** kuivendussüsteemide strateegia kujundamisel ja elluviimisel, peab olema välja töötatud selge, eeldatavalt haldusmenetluse seaduse avatud menetluse põhimõtetel tuginev kaasamiskord. Juba väljatöötatud kavade kättesaadavust kaasamisena tõlgendada ei saa. kuna otsused on juba tehtud.

Lugupidamisega

Liis Keerberg
Õigusekspert
SA Keskkonnaõiguse Keskus